Ч. 261 (14.158). Львів, вівторок 1. жовтня 1935. Pocztowa opłata opłacona ryczałtem Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 504-060, 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. — Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Представники У. Н. Д. О. у премієра В. Славека.

В пятницю, 27. вересня, приняв голова Ради Міністрів Вал. Славек представників УНДО, послів Вас. Мудрого і Волод. Целевича на довшій авдієнції. Темою розмови були актуальні справи.

Скільки українців приняли на медичний виділ у Львові.

З певного джерела довідуємось, що цього року приняли на медичний виділ львівського університету 14 українців на перший рік (а не 10, як про це в нас писалось). Є надія, що додатково буде принятих на той виділ ще кількох українців.

Протикомуністичний терор
на Україні.

На Совітській Україні стверджено знову кілька випадків протисовітського терору, які виконує українське населення. В місцевости Великі Будки в харківській окрузі стрілом крізь вікно вбито місцевого комуністичного діяча, голову колективу „Червоний Шлях", Дмитра Хамулу. Слідство викрило, що стрілив місцевий селянин, якого свого часу на домагання Хамули арештовано і заслано на Соловецькі острови, але звідтіль він утік і пімстився на своїм ворозі. Після душогубства він пропав без сліду. В містечку Жовнині вбили голову місцевої збіжевої комісії, робітника Ладиженського, якого вислала центральна комуністична організація в Москві, щоби контролював діяльність місцевих комуністів при реалізації жнив.

Завдання німецької армії.

БЕРЛІН, 30. 9. ПАТ. Підчас маневрів кінноти у Карльсгорст виголосив велику промову міністер пропаґанди д-р Ґебельс про завдання армії і націонал-соціялістичної партії. Нарід розуміє, говорив міністер, що завданням армії є його оборона. Відбудова німецької армії вимагала багато жертв. Щойно теперішнє міжнародне положення виявило, що озброєний нарід може боронитись власними силами. Ніхто на цім світі не дістає своїх прав у подарунку, але мусить їх виборюти. Тому Німеччина покинула Лігу, бо з націонал-соціялістичною Німеччиною хотіли поводитись так, як з республиканською Німеччиною. Німці є сильні так довго, доки будуть стояти суцільною лавою.

Опісля мін. Ґебельс гостро критикував невдоволених. Признав, що минулорічні жнива були слабі і тому в Німеччині відчувають недостачу деяких харчевих продуктів. Одначе держава знайде засоби, щоб цьому зарадити. Підвишки платень не буде, але держава не допустить до звишки цін.

Теперішне напружене положення у світі вимагає не тільки напруження всіх сил нації при розбудові армії, але також тому, щоб вдержати моральні сили нації. Тому не можна потурати акції, яка розбиває нарід релігійними спорами. Священики хай залишуться на проповідницях, ми — говорив мін. Ґебельс — на публичних трибунах. Оба табори повинні довести до національної політичної єдности. Ніхто не поможе Німеччині у скрутній хвилині, тому німецька нація мусить бути солідарна. Кожного, хто хотів би шкодити державі, знищимо в імя майбутности держави.

Це торкається теж жидівської проблеми, яку держава розвяже. Міністер остерігає з натиском перед всякою індивідуальною протижидівською акцією підкреслюючи, що її вважатимуть за протидержавну акцію.

Зима, яка надходить, ставить німецьку націю перед великими внутрішньо-політичними завданнями також з огляду на напружене міжнародне положення. Якби ми були безборонні, ніяка сила не моглаб здержати Німеччини перед втягненням у вир майбутніх випадків. Нинішна невтральність спирається на власних силах.

Вкінці мін. Ґебельс торкнувся теж клайпедської справи. Не вільно світові говорити так довго про право, доки його топчуть у Клайпеді.

Перед зміною литовського кабінету.

РИГА, 30. 9. ПАТ. З Ковна повідомляють, що в тамошніх політичних колах кружляють поголоски про недалеку зміну або реконструкцію кабінету премієра Тубеліса. Не виключена можливість, що новий кабінет матиме поширену основу з участю представника християнської демократії. Реконструкція кабінету стоїть мабуть у звязку з останніми подіями, до яких прийшло в кількох місцевостях на провінції.

Відповідь В. Британії
на французький запит щодо конфлікту в Европі.

ПАРИЖ, 30. 9. ПАТ. Агенція Аваса повідомляє: Вчора в год. 19-ій мали оголосити в Парижі і Льондоні англійську відповідь на запит Франції щодо становища В. Британії на випадок конфлікту в Европі. Ця відповідь, що має 4 сторінки машинового письма, зясовує заяву мін. Гора на зборах Ліґи Націй. Компетентні кола це запевнення Британії приняли дуже прихильно.

Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego! Sąd okręgowy Wydział VI. I. karny we Lwowie, w składzie wiceprezes S. O. Ł. Malicki, jako przewodniczący, S. O. W. P. Dysiewicz i S. O. L. T. Będaszewski jako głosujący w sprawie konfiskaty Nr. 248 (14.145) czasopisma pt. „Dilo" z daty Lwów, dnia 17 września 1935. do Sygn. VI. 1. Pr. 171/35, na posiedzeniu niejawnem w dniu 25. września 1935 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie, postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 18. września 1935. przez Starostwo grodzkie we Lwowie, konfiskatę czasopisma pt. „Dilo" Nr. 248 (14 145) z daty Lwów, dnia 17. września 1935. zawierającego: 1). w artykule pt.: „Obnyżka urjadnyczych płateń" w całości wraz z tytułem znamiona występku z art. 170 kk., zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl §. 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzial. redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1862. Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. — Uzasadnienie. Wspomniany artykuł zawiera fałszywe mogące wzbudzić niepokój publiczny wiadomości o rzekomej obniżce płac urzędniczych. Według §§. 447, 489, 493 p. k. oraz §§. 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: Ł. Malicki w. r. Protokulant: Z. Sankowski w. r. Za zgodność: Iannowicz kier. sekret.

За засоби для вдержання Рідної Школи.

Львів, 30. вересня 1935.

Не зважаючи на дошкульну матеріяльну скруту, Рідна Школа без затримки веде свої установи (школи всякого роду, захоронки, бурси, дитячі садки), поширює рямці своїх впливів на щораз дальші круги громадянства, творить щораз нові надійні організаційні станиці. Вказатиб хочби на гуртки доросту. Чи здає собі громадянство якслід справу з того, як удачно використала Рідна Школа постанову теперішнього закону про товариства, що допускає молодь від 14—18 року життя у члени товариства? Кожний з нас любується описами понисів, що виявляють стільки краси та молодечої енергії, сили й надії. Але чи громадянство застановляється глибше над тим, яку ролю відіграють ці гуртки в розвоєвих змаганнях нашої нації? Які моральні завдатки на будуче криє в собі молодь, вихована у збірному житті рідношкільних гуртків? І все те робить Рідна Школа, бо цього вимагає життєва потреба нації. Робить це Рідна Школа забуваючи деколи, що громадянство немовби тільки хотіло користати з її творчого духа, але не дає її відповідної матеріяльної підтримки.

А все таки як поминути поклик з червня ц. р. до надзвичайної допомоги на потреби літніх місяців, Рідна Школа не виносила до сьогодні на прилюдне видовище своїх злиднів, не показувала публично своєї сухітничої каси. Моглоб навіть видаватися, що все в порядку, що надзвичайна допомога покрила всі потреби Рідної Школи. Тимчасом сувора дійсність наводить чорну думку — чи наше громадянство загалом поважно ставиться до тієї ролі, що її відграє в нашому національному житті Рідна Школа? Тільки так можна собі пояснити той стан, що в липні ц. р. прийшло до Головної Управи Р. Ш. у Львові всього 2.269 зол. 76 сот., а в серпні 3.668 зол. 68 сот. Це має бути сума на покриття тих невідхильних видатків, що доходять місячно до 20.000 зол. А як виходить у цьому Сх. Галичина ця частина нашої землі, що в умовинах нашої дійсности мусить бути розсадником, пропаґатором і вчителем національно-громадських повинностей? Ця частина Галичини, що для цілого українського світа має бути зразком ідейної жертвенности в користь нашої національної будучини, зложила на видатки Головної Управи Р. Ш. в липні ц. р. 2.751 зол. 76 сот., в серпні 3.572 зол. 68 сот.

Маючи перед очима зіставлене запотребування й покриття, в кожному зродиться питання: якже радить собі Рідна Школа; яким чином може вона загалом істнувати? Приходиться відповісти, що її вдержують при життї два чинники: 1) конечна національна потреба вирівнювати ті пустки і знищення, що в національному вихованні української молоді наносить теперішна хвилина і 2) ідейність службовництва Рідної Школи. І це друге може навіть переважує. Бо тільки подумати: службовики Р. Ш., що є на удержанні Головної Управи Р. Ш. (вчительство й урядовці), вже три місяці не дістають ані одного сотика своєї заслуженини. Кожний з них вичерпав останки кредитів. А цеж ті самі службовики, що не тільки віддають на Р. Ш. точно встановлений 1% від виплачених платень, але й минулого року віддали Головній Управі Р. Ш. на поправу її фінансів свою повну одномісячну платню; це ті самі, що ще перед роками дали Рідній Школі до

її розпорядимости свій власний допомоговий фонд, зложений з дрібоньких ощадностей, а тепер навіть у найкрайнішій нужді не можуть покористуватись найменшою сумою з тих ощадностей.

Добре, подумає дехто, що Рідна Школа має таке службовництво. Але запитаємо: чому саме службовики Р. Ш. мають мати обовязок найбільших матеріяльних чинитьб супроти Рідної Школи? Чому не відчуває того обовязку ввесь загал, особливо ті громадяни й установи, що за ввесь божий рік нічого для Рідної Школи не дали, або дають хіба таку дрібницю, що їм збуває? Чи не є соромом для української громади ця її слабість, що вона знесилюється, знеохочується при всяких випадкових труднощах і при найменших перешкодах, що не старається витворити собі постанову — давати по всяк час Рідній Школі відповідну пайку свого заробітку, бо вона кладе основи для організованого буття нації.

Безперечно, що в першій мірі покликані давати видатну допомогу Рідній Школі всі її кружки. Їх обовязком дбати не тільки про чисто місцеві, хочби які важні потреби, але й про те, щоб істнувала централя, без якої не можна думати про ніяку, таку конечну одноцільність у виховній ділянці. Їх обовязком не допускати під загрозу наше національне майно у Львові.

Але й усе громадянство може ще направити свої постійні занедбання тим чином, що починаючи від місяця жовтня ц. р., що є місяцем народин Р. Ш., дасть їй таку матеріяльну допомогу, на яку Рідна Школа заслугує та якої вона потребує. Час би тверезо поглянути на цілу справу, щоб не доводити до небажаних і шкідливих ускладнень!

Перед зміною уряду і скликанням законодатних установ.

У найближчих днях має наступити в Польщі зміна уряду, чи як зовсім влучно говориться — зміна варти. Було це від низки літ після закінчення звичайної сесії законодатних установ і за т. зв. травневого режіму увійшло вже у звичай, що нові люди робили місце іншим, не змінюючи в нічому системи правління, так що чисто особисту зміну можна було назвати справді виключно зміною варти при т. зв. рішальному чиннику, яким був пок. марш. Пілсудський. Цієї традиційної зміни варти на весні ц. р. не було. Відложено її на пізніше, а причиною цього була недуга і смерть марш. Пілсудського і скликання надзвичайної сесії сойму і сенату для ухвалення виборчих ординацій, які теж проурядова більшість ухвалила. Уступив тільки премієр Козловський, а його місце заняв п. Славек і йому призначено перевести вибори до сойму і сенату на основі нових виборчих законів. Зрештою персональних змін в уряді в останніх часах не переведено, полишаючи це на час перед скликанням нових законодатних установ.

Від 24 квітня ц. р. обовязує в Польщі нова конституція, що у великій мірі обмежує давніші управнення сойму і сенату, поширюючи рівночасно дуже значно компетенцію самого уряду, а передовсім управнення президента держави. Конституційним законом запетрифіковано під неодним оглядом омніпотенцію держави, створюючи нову т. зв. польську систему правління, що обмежує до мінімум політичний демолібералізм, хоч формально його не ухилює, як це зроблено в Італії чи в Німеччині. Обмежено також — і то дуже значно — в імя згаданої омніпотенції держави приватну ініціятиву й організаційну спроможність в господарських справах, як не менше і в інших ділянках життя передовсім шляхом етатизму.

Те все річи не нові. Вони творилися й дозрівали ще за старої конституції. Нині становище уряду не лиш силою самих фактів, але теж і силою діючих законів є куди важніше ніж було ще хочби перед роком. Здавалось би, що зміна осіб керманичів держави викличе більше заінтересування. А його таки нема. Польська преса, що має бути викладником публичної опінії, інтересується більше напр. справами екзотичної Абісинії, як животними справами власної держави у звязку з будьщобудь небуденною подією державного переустрою Польщі, що переводиться або й докінчується на очах. Байдужність — а то й зневіра знаменують значну більшість польської опозиційної преси, що не може чи не в силі поставити антидотум на рожевий оптимізм санації, віріючи, що те все є тільки експериментом, що не вдасться.

Сучасна польська опозиція — і то так правиця, як і розпорошкована лівиця, не визначається творчою концепцією ні в ділянці політично-національній, ні навіть у чисто господарській дотично внутрішнього життя Польщі. Ще найбільше зіграна польська ендеція покланяється і досі кумирям, які давно требаб вложити до архіву і наука життя йде мимо неї. Польську людову партію розбили самі її провідники, не вміючи в час пристосуватися до змінливих обставин і їх належито використати. Польських соціялістів переліцитували й підкосили комуністи і їх власне дотеперішне балянсування між чисто політично-національними і суспільно-господарськими гаслами і надармо взивають до створення одноцільного хлопсько-робітничого фронту. Покищо паном внутрішнього польського положення є санація. Має вона за собою й постанови нової конституції, яку створила і фактичну владу в державі, яку ще і скріпила новими виборчими законами до законодатних установ і здобуттям до них понад 80 прц. мандатів при бойкоті виборів опозицією.

Уряд, що прийде на днях, засадничо не буде ріжнитися від тих, що були від травня 1926 р. Піде мабуть шляхом попередників щодо самої суті правління, змінивши дещо тільки сценерію, а то зогляду на нову конструкцію сойму і сенату і змінений через це особистий їх склад. Вказують на це недавні голоси двох видних лідерів санації колишнього міністра п. Богуслава Медзінського і Ал. К. (Ал. Кавалковського, теперішнього директора політичного департаменту в міністерстві віроісповідань і освіти) на сторінках проурядової „Ґазети Польської“. П. Медзінський говорить про регіоналізацію сойму, де замість партійно-політичних клюбів будуть регіональні клюби чи гурти з чисто господарськими завданнями, яких буде обєднувати територіяльна, а не політична солідарність. Виходить, що малоб це бути щось як у повітовій раді, де представники поодиноких волостей заступають інтереси своїх районів. Знову ж п. Кавалковський добачує загальне уздоровлення відносин не в уздоровленні внутрішньої польської політики, але у справності адміністраційної машини, котрої і найнижчі колісцята мають обертатися так і у такому темпі, як це є бажанням горішніх керманичів. Це усуне на його думку багато недомагань і успокоїть громадянство, а щойно опісля може прийти час на відповідні зміни і у самому законодавстві, якщо вони будуть потрібні.

Дотеперішніх дуже невідрадних польсько-українських взаємин не змінили і розмови представників УНДО в особах п.п. Мудрого і Целевича з міністром внутрішніх справ п. Косцялковським. Позитивно закінчилися вони у справі виборів, що серед створених законних відносин дали нам спромогу вибрати свою парляментарну репрезентацію. У тих розмовах найбільше уваги присвячено справі нормалізації нашого національного життя в Польщі у всіх його ділянках. До повного вирішення в цій справі ще не дійшло. Тому досі нема ніякого польсько-українського договору чи пакту, як про це говорять каварняні чи шинкові всезнайки. Тут у дійсности все ще по старому, не кажучи про деяке відпруження в поступуванні адміністраційних чинників, наказаних зрештою самою виборчою тактикою.

В польсько-українській історії на терені Галичини були вже в часах австрійської конституційної ери в мурах галицького сойму спроби наладнання добросусідських взаємин. Перші спроби, заініційовані пок. Юліяном Лаврівським в 1869 р. і опісля в 1890 р. пок. Юліяном Романчуком (нова ера) скінчилися невдачно. Польсько-українське порозуміння осягнено щойно в початком 1914 р. тодішнім керманичем нашої політики д-ром Костем Левицьким з нагоди зміни галицького краєвого статуту і виборчої ординації до сойму, на основі якого ми мали стати співгосподарями краю і осягнути цілу низку національних користей у ріжних ділянках публичного життя. Це сталося шляхом добровільної умови при інтервенції віденського уряду мимо рішучого спротиву всевладної тоді у Східній Галичині всепольської (ендецької) партії. Світова війна і пізніші політичні події та зміни державних кордонів цю умову перечеркнули у цілости.

Передтравнева польська політика супроти нас, олицетворена передовсім проф. Ст. Грабським, надто відома, щоби її тут окремо ще раз пригадувати. Щодо змісту і політика потравневих урядів не була для нас ліпшою. Ніхто з польських відповідальних чинників не брався до недавна за вирішення давного польсько-українського спору, або хочби за сяку-таку нормалізацію польсько-українських взаємин. Боротьба загострювалася, методи її з обох сторін ставали щораз більше різкі — були справді старожидівським „око за око“ і „зуб за зуб“!

На дальшу мету такі відносини стали немислимі. Хочби частинна нормалізація була наказом конечности для обох спорючих сторін. До розмов на цю тему прийшло щойно перед чотирома місяцями, але вони ще не сфіналізовані і вони перейдуть як спадщина до нового польського уряду і нової Укр. Парл. Репрезентації.

У польських законодатних установах хочемо творити власну національну організацію, що має перед собою власні питомі нам національні завдання, між якими є і територіяльна автономія українських земель у Польщі. Цієї парляментарної окремішности вимагають теж і біжучі практичні т. зв. злободневні постуляти, що давно ждуть на своє вирішення і поладнання. Від 16 літ ждуть своєї розвязки чи нормалізації накопичені справи з усіх ділянок, про які здебільша наші представники вже згадували в устних розмовах з п. Косцялковським і в окремих письменних записках. Подрібне розроблення цього перейде на нову Укр. Парл. Репрезентацію, якої позиція в законодатних установах буде куди трудніша, ніж було становище якогонебудь дотеперішнього українського парляментарного представництва в Польщі.

Цього останнього факту українське громадянство належито не доцінює. Роблять це передовсім наші противники активізму, що самі бойкотували останні вибори і є дальше за політикою негації, хоч саме ця політика принесла нам досі стільки шкід. Очевидно, кожний з нас є дуже далекий від рожевих мрій і великих надій, на якінебудь більші успіхи у найближчій будучности. На це не дозволяє польська ментальність. Та всеж таки спроби треба робити, а з них вчасом вийде і дещо позитивного для нас. А у тих заходах, диктованих доброю вірою і щирими намірами Укр. Парляментарна Репрезентація повинна знайти зрозуміння і допомогу у розважної частини нашого громадянства і я вірю, що це вона справді і знайде.

Д-р Степан Баран.

Срібняки Москви для французьких комуністів.

ПАРИЖ, 30. 9. ПАТ. У тижневику „Емансіпасіон“ пос. Доріо, довголітній член французької комуністичної партії, оголосив ревеляції про фінансування органу комуністичної партії „Юманіте“ Москвою. Ці ревеляції передрукувало „Еко де Парі“. „Юманіте“ подало „Еко де Парі“ до суду, домагаючись 200.000 франків відшкодування. Тому пос. Доріо ще раз потвердив, що перед кільком роками „Юманіте“ діставало гроші з Берліна від видавництва „Роте Фане“. Крім того Доріо подав подробиці про гроші Москви для комуністичної партії у Франції. Всі постійні урядовці партії дістають гроші з закордонних джерел. Вкінці Доріо домагається, щоб цілу справу розглянула роботнича комісія і заздалегідь піддається рішенням тієї комісії.

Масакра англійського відділу в Індії.

СІМЛЯ, 30. 9. ПАТ. Одно вороже плем'я на північно-західньому пограниччі зробило засідку на відділ англійських військ. Двох англійських старшин убили, двох інших важко ранили. Крім цього по англійській стороні є около 120 вояків вбитих і ранених.

Англійська політика в італійсько-абісинському конфлікті.

(Кореспонденція з Льондону.)

Промови сера Самуеля Гора, міністра справ Союзу Народів Ідена та інших англійських політиків досить ясно представили становище Великої Британії до назріваючого італьо-абісинського конфлікту. Питання, як далеко думає Британія йти в справі „санкцій“ і чи буде мати піддержку інших держав у Союзі Народів.

Англійська преса пише про ті справи дуже спокійно, дуже здержливо і даремне будете шукати там за галасливими нападами чи на Італію, чи на яку іншу державу. Але помимо того супокою, помимо здержливости преси, справа представляється далеко поважніше, ніж це здавалось би.

Особливо вражливою на всякі вісти про можливість війни є Сіті. Кожний зовнішній напад в італійській пресі, кожна промова в Женеві, відомости з Мальти, Єгипту, спричинюють невпинну флюктуацію цін державних паперів. За останні три тижні англійські державні папери дуже впали. Фінансові круги бояться війни.

Неприхильний тон італійської преси, особливо натяки на те, що Італія повинна „визволити“ острів Мальту з британського ярма і тим подібні погрози спричинили те, що британське міністерство війни відповіло висилкою війська і фльоти до Середземного Моря. Про це побіжно тільки занотовано в британській пресі. Тимчасом на острів Мальту вислано три баталіони піхоти і інш. відділів, вислано літаки, з місц. населення творять нові баталіони міліції, замкнено вхід до порту в Ля Валет, столиці Мальти. На водах Середземного Моря сконцентровано майже всю „домашню фльоту“ влючно до найбільших панцирників, Рінови та Гуд. Із повідомлень про прощальні бенкети, які влаштовують старшинам деяких полків, довідуємося про їх відхід до Єгипту і в кольонії.

Британський амбасадор у Римі, сер Ерік Друмонд мав одногодинне побачення з Мусолініем дня 23., а три дні перед тим передав він в італійському міністерстві закордонних справ заяву від британського уряду, що концентрування британської фльоти на Середземному Морі та скріплювання залог в Єгипті, на Мальті, Кипрі, це зрозумілі консеквенції, викликані завзятою кампанією, яку повела останніми часами проти Великої Британії італійська преса“.

Симпатії англійського загалу, вже з самої сентиментальної причини, є по стороні Абісинії, як сторони слабшої, покривдженої. Уряд натомість, хоч і звертає увагу на настрої загалу, але кермується передовсім зобов'язаннями супроти Союзу Народів та інтересами власної держави. Припадково — всі ці чинники покриваються з собою. Хоч Великій Британії закидують, що вона не має точно означеної лінії в закордонній політиці, то в дійсності справа мається якраз навідворот. Велика Британія має так точно визначені лінії, що не може від них відступити навіть під натиском европейських настроїв. Вона не вагається навіть погрозити. Дня 21. ц. м. виголосив міністер фінансів, Невіль Чемберлен у Келсо таку промову, якої ніколи ніхто не сподівався від нього. Він, що все обстоював ощадність у буджеті, важив кожний шілінг, заки його видав, жадає тепер збросння. „Коли Велика Британія хоче, щоби її слів інші слухали уважно, то вона мусить бути настільки сильна, щоби змогла дати своїм словам належну вагу...“ сказав він. „Наше положення тому було утруднене в цих політичних конфліктах, бо наша сила далеко не відповідає потребам, вона небезпечно замала. Це й підривало довір'я наших приятелів до нас...“

На репресії, які почала переводити Італія супроти британців відповіла Британія репресіями. Коли каблева фірма „Італькабль“ звільнила чотирьох британців-інжинірів, то варстати воздушної фльоти в Абукір звільнили 70 італійців... Такі дрібні на око події зовсім не причиняються до поправи напружених відносин.

Найгостріше проти-італійське становище займає міністерство маринарки. Адміраліція дуже противна поширенню італійських впливів в Африці. Натомість міністерство закордонних справ погоджується на деякі концесії для Італії, щоби тільки не допустити до війни. При Давнінґ Стріт ч. 10 все ще вірять у можливість зліквідування конфлікту.

Опінії політичних партій та угрупувань дуже поділені. Ті партії, які підтримують теперішній коаліційний уряд стоять беззастережно за ним. Скрайні консервативні, яких опінія віддзеркалюється в часописах, видаваних льордом Ротерміром та льордом Біверуком обстоюють так звану „спленділ айзолейшен“, себто невмішування Британії до континентальних справ. Вони настоюють за порозумінням між Італією і Великою Британією в Африці, вони не мають довір'я до Союзу Народів і пропагують негайне виступлення з того „дому варіятів“.

Опозиція, себто лейбур партія уважає Союз Народів за одиноку інституцію, яка може вдержати мир в Европі, яка може чи то доброю радою, чи то силою приневолити неслухняних членів до послуху. Але на цих власне питаннях (як вдержати мир) поділилася опінія провідників партії і зовсім несподівано прийшло перед пару днями до внутрішньої кризи. Одна частина лейбуристів хоче навіть ризикувати війною, щоби тільки примусити Італію до послуху Союзові Народів, щоби спонукати її до понехання зазіхань на Абісинію. Друга частина, разом із провідником парляментарної групи, послом Ленсбурі, провідником лейбуристів у палаті льордів, льордом Понсонбі та членом екзекутиви сером Стаффордом Кріпсом обстоюють тільки „економічні санкції“, але є проти того, щоби Велика Британія робила збройний натиск на Італію.

Положення дуже напружене і тому надпрограмово скликано дня 24. ц. м. засідання кабінету, щоби вирішити становище Великої Британії, в разі, колиб Італія не послухала ні рад, ні пересторог і почала війну в Абісинії.

Хоч положення дуже поважне — в Англії всетаки не сподіються зірвання приязних відносин з Італією. Вірять, що в останній хвилині прийде до порозуміння, бо Італія чейже мусить зрозуміти, що стати ворогом Великої Британії це означає ризикувати істнуванням.

В. Ю. К. (Льондон.)

Великодержави Ради Ліґи устійнюють протиіталійські санкції.

ЛЬОНДОН, 30. 9. ПАТ. Дипльоматичний кореспондент „Дейлі Геральду“ повідомляє, що справа намічених санкцій проти Італії є тепер темою приватних розмов між великодержавами Ради Ліґи. Зразу передбачували такі засоби: 1) зірвати дипльоматичні взаємини; 2) постепенно збільшати господарську пресію і 3) зробити бльокаду всіх італійських пристаней. Переведення тієї бльокади припоручилаб Ліґа Націй В. Британії і Франції. Бльокада не простягалась би зразу на всі продукти й так дозволений був би довіз харчів для цивільного населення. Та якби лагідніші розпорядки виявились безуспішними, бльокаду можнаб було поширити навіть на харчі. Великодержави намагалисяб запевнити собі у намірених розпорядках співучасть Зл. Держав, Німеччини й Японії.

Незвичайно важлива булаб співпраця Єгипту. Якщо вибухлаб війна, генеральний секретар Ліґи негайно повідомить про це всіх членів і негайно скличуть засідання Ради. Рада формально ствердилаб, що Італія нарушила договір та припоручилаб членам Ради зачати відповідну акцію. Потім Рада звернуласяб до великодержав, що межують з напасником, чи вдержують з ним стислі взаємини, щоб приготовились до ші господарські взаємини, щоб приготовились до відповідної акції та визначили речинець уведення її в життя.

Виконати цей плян доручилиб спеціяльно до тієї цілі покликаному технічному комітетові.

Проти автономії для Закарпаття.

МОРАВСЬКА ОСТРАВА, 29. 9. ПАТ. „Моравско-Слезскі Деннік“ закликає уряд присвятити пильну увагу Закарпаттю, якого значіння для Чехословаччини при теперішній ситуації сильно зросло. Серед таких умовин нема бесіди, щоб дати повну автономію цій країні, навпаки обовязує повне забезпечення стану посідання цієї землі. „Закарпаття — пише часопис — творить клин між Польщею і Мадярщиною, уможливлюючи нам легкий звязок з Румунією та Балканом. Без Закарпаття ми були би без мосту, крізь який могли би машерувати полки союзних армій“. Для вдержання Закарпаття радить часопис будувати чеські школи й розбудовувати комунікаційні засоби.

Свято відкриття вистави

та памятника митр. Шептицькому у Національному Музею у Львові.

У звязку із цим святом подаємо два документи відчитані на ньому і промову директора Музею д-ра І. Свєнціцького.

АКТ ПЕРЕДАЧІ.

Для співпраці Громадянства з великим культурно-національним ділом Високопреосвященного Галицького Митрополита Кир Андрея, виявленим у заснованні і вивінуванні Національного Музею, повстав при кінці 1931 р. Союз Прихильників Національного Музею.

За чотири роки істнування Рада Союзу Прихильників Національного Музею, як представниця прихильних для справ Національного Музею громадян, увійшла не тільки у щоденні потреби цієї всенародньої установи, але й заложені у ній могутні можливости розвитку і наукової праці у світі. І чим глибше було пізнання ваги Національного Музею, тим більшим ставало почуття вдяки для Творця цієї величної установи, як скарбниці безсмертних творів Національного Ґенія.

Постійним висловом цієї вдяки Союзу Прихильників Національного Музею для Творця-Основника Національного Музею нехай буде цей твір мистця.

Памятник цей, як видимий символ повсякчасного життя у цій всенародній установі Великого Владики Галицької Землі — іменем Ради Союзу Прихильників Національного Музею передаю в постійну опіку Голові Кураторії Національного Музею, як правному представникові Наукової Фундації.

Національний Музей нехай розвивається, процвітає і завсіди прекрасні плоди приносить — на радість Найдостойнішому Основникові, та на славу й пожиток Українському Народові!

Дано у Львові 27. вересня 1935 р.

За Раду Союзу Прихильників Національного Музею у Львові:
Єп. Пом. Іван Бучко, голова.
Іларіон Свєнціцький, секр. **Олексій Базюк**, скарб.

АКТ ПРИНЯТТЯ.

Кураторія Національного Музею, наукової фундації Високопреосвященного Галицького Митрополита Кир Андрея Шептицького, має честь зложити на руки Вашого Преосвященства, Високодостойного Голови Союзу Прихильників Національного Музею, глибоку подяку за всеприлюдний вияв особливої пошани для особи Найдостойнішого Основника Національного Музею у 30-ліття істнування цієї Установи.

Кураторія Національного Музею з правдивою вдячністю стверджує велику поміч, яку Союз Прихильників Національного Музею своєю діяльністю постійно проявляє науковій фундації та причиняється цим до збагачення збірок українського мистецтва в Національному Музеї.

Кураторія Національного Музею з радістю переймає в постійну опіку твір мистця, що має на все свідчити про громадянську пошану Творцеві наукової Установи, виражену через Союз Прихильників Національного Музею.

Кураторія приєднується до гарячих побажань успішного розвитку Національного Музею і складає Союзові Прихильників Національного Музею побажання якнайкращого розвитку для скріплення своєї зразкової, а такої хосенної і потрібної праці для добра Національного Музею.

Найдостойніший Основник Національного Музею Високодостойний Отець Митрополит Кир Андрей нехай живе многі літа для щасливого завершення свого всенароднього твору — Національного Музею.

Дано у Львові 27. вересня 1935 р.

За Кураторію Національного Музею:
Іван Брик, секр. **Іларіон Свєнціцький**, директор.
Володимир Децикевич, голова.

ПРОМОВА ДИРЕКТОРА НАЦ. МУЗЕЮ Д-РА І. СВЄНЦІЦЬКОГО НА ВІДКРИТТІ.

Нинішня вистава обєднує головні роди мистецтва, щоби дати підсумки наших осягів перш усього ось тут, у нас дома та по змозі і у світі. Духова культура українського народу вже з давніх давен виявляє ці осяги. Згадатиб тільки: переклади українських письменників на чужі мови; виступи наших мистців на світових сценах і естрадах Европи і Америки; проникання нашої музичної композиції на міжнародній виконавчий терен і в міжнародні видавництва.

Зокремаж образи представників паризької групи українських мистців і дивно гарні своєю мистецькою оригінальністю твори Архипенка — це справді великі осяги творчого ґенія української нації за останніх 30 літ. Творами своїми мистці промощують шлях нації у світ і тимсамим стають виразниками і представниками національного мистецтва. З частиною цих осягів нинішня вистава має познайомити відвідувачів.

Ініціятор цієї вистави, улаштованої на кошт Союзу Прихильників Нац. Музею, мусить передовсім скласти щиру подяку всім співробітникам цієї вистави за тяжку і трудну працю, покладену для неї. Щира подяка належиться всім тим, що вплатами своїми на закупно творів мистецтва причинилися до майбутнього закупна найкращих праць для збірок Національного Музею. Найщиріша подяка належиться всім мистцям, що охоче прислали на цю виставу свої праці і таким робом віддали Національному Музеєві свою пошану в його XXX-ліття.

Високодостойним Громадянам, учасникам відкриття цієї вистави належиться найщиріший привіт од імени господарів цієї вистави (СПНМ) і наукової фундації. Належиться їм теж подяка за велику честь, яку виявили своєю приявністю ось тут не тільки Національному Музеєві, але ще більше творчому ґенієві української нації, що перед хвилиною найшов свій найповніший вислів у прекрасному концерті — українських творців і виконавців. Нехай вільно буде звернутися до Вас, Високодостойні Гості, з проханням — стати правдивими свідками і речниками осягів українського мистецтва серед найширших кол суспільности.

Впорядчики цієї вистави є свідомі неможливости показати все тільки досконале і сильне, як також неможливости найти примирення між принципіяльним становищем поодиноких напрямків мистецької творчости. Одначе вони певні, що чисто річева критика без нехіті і злої волі супроти кожного справжнього зусилля, виявленого в поодиноких творах мистецьких, скорше причиниться до дійсно сильного і можливо досконалого розвитку українського мистецтва продовж найближчого пятиліття. Осяги цього розвитку Національний Музей з радістю покаже на черговій збірній виставі 1940 р.

А проте довелося стати свідком і розємником на цій виставі одному з перших мистців, що зголосив свою активну участь у ній. Немає серед нас Олекси Новаківського; людина відійшла у світ кращого життя — творець живе і житиме між нами у своїх творах. — Вшануймо Його память думкою про вічне безконечне життя у хвилині нашої мовчанки.

Освітня станиця в Миколаївщині.

Велике свято, піднеслу хвилину пережила 29-го вересня ц. р. Миколаївщина, зокрема Миколаїв н. Дн. Цього дня відбулося там подвійне свято: святкування 40-ліття читальні „Просвіти" і посвячення перґарної, великої концертової салі, добудованої до істнуючої вже читальняної домівки. Завдяки жертвенности місцевого свідомого міщанства і незвичайній, витревалій праці освітніх діячів, здійснилися давно леліяні мрії.

В суботу відбулася панахида по померших членах читальні в місцевій церкві. В неділю рано залунав досвітній поклик з читальні „Просвіти": Боже, великий, єдиний! В год. 9-ій приїзджають із двірця голова Матірнього Товариства *д-р Іван Брик*, голова Філії *д-р Здебський*, посол *К. Троян*, делеґати зі Щирця *д-р Хребтовський*, голова філії і п. *Малинівський*, представник кооператив та ред. *Мик. Голубець*. Молодь, уставлена у шпалір, лунає трикратне „слава", орхестра грає „Просвітянський гимн", на голову Матірнього Т-ва сиплються квіти. Іменем членів-основників витає голову старенький п. *Антін Одноріг*, а другий старенький член-основник і заслужений довголітній голова читальні п. *Михайло Процик* подає хліб і сіль. Голова відповів короткою подякою за привіт, орхестра відіграла „Ще не вмерла Україна".

На великому майдані біля церкви почалася полева Служба Божа, до якої станули: член Головного Виділу і колишній голова читальні в Миколаєві о. крил. Юл. Дзерович і місцевий парох о. В. Федусевич; діяконували о. В. Лавришин та о. П. Серант. По Службі Божій двигнувся *похід*. На чолі його йшов голова читальні „Просвіти" д-р Дм. Стасів, за ним орхестра читальні, за нею делеґати: голова Матірнього Т-ва, голова філії, посол д-р Троян, о. д-р Яценків, д-р Хребтовський, п. Малинівський, в комплеті виділ філії і Союзу Українок. Перед читальнею гості прийняли *дефіляду*. Здисциплінованими чвірками перейшли з таблицями: читальні „Просвіти" у Верині, Крупську, Пісочній, Роздолі, делеґація з Надітич, де читальня розвязана, кружок „Рідної Школи" (бо читальня теж розвязана), читальня у Волі Великій, Каґуєві, Гумеці, кружок „Рідної Школи" й „Сокіл" з Гуменця" філія „Сільського Господаря" з Миколаєва та У. С. Т. „Дністер" з Миколаєва. Кожна читальня була заступлена дівчатами і хлопцями, старшими господарями й жінками. В поході взяло участь коло 4.000 людей.

Посвячення домівки довершив о. крил. Дзерович з о. Федусевичем, о. М. Коверком, о. М. Лавришином та о. Серантом. Преґарну високоідейну проповідь виголосив *о. д-р Яценків* з Ілова.

В год. 3-ій почалася *академія* у новій величезній салі, виповненій вщерть духовною і світською інтеліґенцією, міщанством, селянством, старшими й молоддю. Пронеслися звуки „Просвітянського гимну", відспіваного мішаним хором читальні в Миколаєві. Коротке вступне слово виголосив неструджений робітник *д-р Стасів*. Прийшли *привіти*. Перший промовив *голова Матірнього Т-ва*, повитаний бурею оплесків. Змістової, з серцем виголошеної промови вислухали маси з правдивою увагою. Від Філії „Просвіти" промовив д-р *Здебський*, від Української Парляментарної Репрезентації посол д-р *К. Троян*, від кооперативної орґанізації п. *Малинівський*, від Союзу Українок *Ірина Романовська*. Сердечне було привитання *о. крил. Дзеровича* від усіх тих сірих мас, що щонебудь завдячують читальні „Просвіти" в Миколаєві, бо й він сам завдячує їй своє національне освідомлення. Секретар читальні о. парох *Федусевич* відчитав письменні привіти від місцевих і замісцевих читалень, кооператив та інших орґанізацій. П. *Вол. Іщак* виголосив *реферат* про історію читальні, а молоді члени читальні дуже удачно вивели збірну *деклямацію* Франкових „Каменярів". Музичні точки, виконані *орхестрою читальні* та хорові, виконані *мужеським і мішаним хором читальні* робили якнайкраще враження.

Усі промови й уміло дібрані точки програми причинились до піднеслого настрою присутніх. Свято, закінчене національним гимном, довго залишиться в памяті присутніх, а читальня і філія „Просвіти" певно використають патріотичний настрій місцевого громадянства та його охоту до праці на поглиблення й поширення освітньої праці в цілій Миколаївщині. *І.*

Клайпедські німці домагаються уневажнення виборів.

КЛАЙПЕДА, 30 9. ПАТ. Пізно вечором литовська телеграфічна агенція Ельта оголосила комунікат, з якого виходить, що першого дня голосування на терені цілої Клайпеди голосувало 60 відс. управнених до голосування, в деяких місцевостях майже 80 відс., а навіть 100 відс. Німецькі клайпедські кола твердять, що підчас виборів приходило до ріжних надужить, які є незгідні з виборчими постановами, та, що виборче бюро німецької партії „Ейнгайтслісте" має багато зажалень на неформальности, що їх допустились литовські урядовці. Ті причини вказують на те, що німці, навіть якби вибори виказали зріст німецьких голосів, домагатимуться уневажнення виборів та переведення нових під міжнародньою контролею. Німецькі джерела ту вістку потверджують.

За розбудову вселюдного шкільництва.

Підставою і мірилом освіти мас населення є кількість народніх шкіл. Чисельність цих найнижчих клітин шкільної організації є найкращим показчиком культурного рівня краю. З поширенням сітки народніх шкіл зникає серед суспільности найбільш ненормальне явище XX. століття — неграмотність.

Підчас коли в західній Европі неграмотність стане незабаром незрозумілим явищем і перейде до історії, в нашій сучасній дійсности ця справа представляється дуже погано. У нас є цілі повіти, де половина населення є неграмотними, напр. підгірські повіти, на Поліссі, Волині і т. д. Зложилися на це ріжні обставини. В останніх часах економічна криза сильно причинилася до обниження загальної освіти, а ділянку народнього шкільництва довела вона просто до катастрофального стану.

Головною причиною лиха є недостача шкільних будинків. З кожним роком пекуча потреба шкільних приміщень зростає все більше, бо збільшується число шкільної молоді. Внаслідок цього величезна кількість дітвори залишається поза школою і не може присвоїти собі найосновніших вимог знання, навчитись читати і писати.

Цьому лихові намагається зарадити Товариство допомоги будови вселюдних шкіл, яке повстало в 1933 р. Воно поставило собі за ціль здобувати фонди на будову, уладження і наукове приладдя для народніх шкіл. По двох роках енергійної праці Товариство може похвалитися гарними успіхами. В одній тільки окрузі Львівської Кураторії Товариство має 1.367 кружків і в них 24.842 звичайних членів і 21 членів досмертних. Дотепер Товариство помогло сумою 525.700 зол. до викінчення 520 шкільних саль у львівській шкільній окрузі, з яких користає понад 30.000 дітей. Цих кілька чисел є найкращим доказом інтенсивної праці Товариства.

Але не зроблено ще навіть половини необхідного, бо у львівській шкільній кураторії потрібно ще коло 2.200 саль, на що треба майже 10 міліонів зол.!

З Товариством співпрацює вже досить багато людей, в першу чергу нар. вчительство, але цю пекучу справу можна розвязати тільки при співпраці всього громадянства. Коли суспільність буде активно піддержувати працю Товариства, може бути певною, що незабаром не буде одної закутини на нашій землі, де не стояв би хоч скромний шкільний будинок, вивінуваний у найконечніші гігієнічні й культурні потреби.

Тому хто дорожить здоровлям і долею тисячей нашої дітвори, нехай стає до боротьби з темрявою! Членською вкладкою або зложенням хоч би найменшого датку на цілі Товариства допомоги будові вселюдних шкіл приспішимо вирішення важної справи. Тому не зволікаймо і зложім хочби невелику лепту, докиньмо цеголку до будови великого діла!

Ще одна учасничка міліона.

Серед любимців Фортуни, які беруть участь в останнім поділі головної виграної IV-ої кляси 33-ої Державної Льотерії себто міліона зол., находиться сестра Марта Барк з заведення Дівкомісток в Познані (Грунвальдська 49). У хвилині вильосовування щасливого ч. 163490 сестра Марта виїздила як делегатка на провінцію, де застала її вістка про нагле багацтво. Власне ця несподіванка є причиною, що сестра Марта не є в силі звсувати своїх намірів на будуче.

В кожнім разі не занедбає засобитись в льос до 34-ої льотерії. Бо вона дає крім звичайних шанс, з міліоном на переді, ще нововведені виграні, вильосовувані кожного дня тягнення, незалежно від нормальних. Цих денних виграних є в першій класі 4 і відповідають вони чотирьом дням тягнення. Висота кожної з них у перших трьох клясах 25.000 зол., а в четвертій клясі — 30.000 зол.

Концерт п. М. Сокіл у Національному Музею.

З нагоди отворення „ретроспективної вистави українського мистецтва за останніх 30 літ" відбувся в салі Національного Музею дня 27. IX. вполудне пісенний концерт п. М. Сокіл, при участи п. А. Рудницького (при фортепіяні) — повторений ще раз у неділю вполудне 29. IX.

Подати в одному концертовому виступі якийнебудь огляд та характеристику хочби одної галузи музичної літератури за 30 літ — це справа складна і нелегка, особливож, коли зважити бистрий розвій української пісенної форми в останніх десятках літ та цей факт, що українська вокальна пісня — хочби й тільки у штучній формі стилевого сольоспіву — це мабуть добра половина нашої музичної літератури. У зложенні програми цього концерту можна було бачити доволі дбайливе змагання аранжерів, чи виконавців, подати з даного обсягу нашої музики всі маркантні імена та заступити їх бодай одним зразком. Коли не всюди і не вповні вдалося ціль осягнути, коли тут і там у програмі вийшли деякі прогалини, недотягнення, а то й перетягнення, — не думаю з цього приводу робити ніяких поважних закидів, а хочу це зложити на рахунок чи то технічних умовин, чи якихнебудь інших випадкових причин*).

Із загального характеру та настрою двох перших частин програми вичувалася та віяла на авдиторію типово-сумна українська елегія (Стеценко, Степовий, Січинський, Людкевич, Барвінський, Н. Нижанковський), що правда, в ріжнім виді і забарвленні, раз сентименту, або тихого суму, щирої сердечности, чи пафосу, унилої туги, чи врешті вибуху розпуки. Очевидно, що технічний бік творів, їх мистецькі засоби, а з тим і загальний виразовий тон у ріжних авторів мусів бути від себе значно віддалений. Цей надмір елегії не повинен нікого дивувати і його треба покласти — мабуть головно — на карб характеру нашої поезії. — Виняток становили тут тільки Лисенкові: „Хіба тільки рожам цвисти" чи „Садок вишневий" — у своїм настрою ідилічні, погідні. Також пісня Наденка („На озері") входила більше у сферу пастелевих настроїв (її місце було мабуть радше у 3. частині програми, поміж модерними) та Косенка „Спить зима" — у манеру претенсійно-драматичну Рахманінова і російських неоромантиків.

Зате у 3. частині програми ми увійшли в країну більш таємних містерій: у лябіринт ріжних „модерних" напрямків та спроб у нашій літературі сольоспіву. Кажу це без ніякої іронії, але хочу цим тільки сильніше зазначити, що напрямки ті та спроби є для звичайного смертельника — хочби й музикального — не все легкі до сприймання та розуміння (головнож *відчуття*) — а для совісного рецензента становлять нераз „камінь претикновенія" при видаванні ясної та певної оцінки щодо стійности дотичних музичних творів, щодо їх заложення, інтенції авторів та доцільности мистецьких засобів для осягнення бажаного виразу. І я ні дрібки не вірю тим ученим музикольогам, які вже нині самопевно клясифікують стійність або іменують освяченими науковими термінами ті нові напрямки, — а так само я схильний посуджувати у особі[...] тих, музикальних ляїків, що захоплено впевняють про свої переживання при слуханні таких творів, при яких „консервативні" музики здвигають плечима.

Тут нам треба значного засобу толеранції, але й обережности. Тому я хочу подати тільки мої *зовсім особисті* враження із тих творів у одному моменті. З такого заложення мушу рад не рад признатися, що на мене особисто „зробило враження" та „промовило до душі" тільки кілька пісень: срецікаво в народньому жанрі схоплена мініятура Козицького: „А я у гай ходила" із кольористично трансформованим куканням зазулі та місячні картини Лятошинського („Місячні тіни", „І місяць білий", особливож останнє), в яких тонко-мінливі, політональні нюанси доцільно і витримано ілюструють мінливі тіни місячного сяйва на землі. „Самотня" китайської дівчини А. Рудницького була для мене доволі виразиста як екзотичним кольоритом, так і витриманою гармонікою. Уже друга мініятура Козицького („Укрийте мене"), хоч і яка характерна своїми блукаючими тональними ходами — не викликала в мене чомусь настрою та переживання; так само і друга пісня А. Рудницького („Скарга дівчини") — хоч і як вона навантажена хитрими модерними проблемами, — то виявила для мого почуття стільки „сліпих" вулиць та „мертвих" місць, що у висліді обличча цієї китайки остало для мене безвиразовим сфінксом. Щож до „серпневих" настроїв Мейтуса — то вони представилися мені як еклектичний конґльомерат ріжних стилевих спроб, не дали мені нічого, а нераз були осоружні.

Про пісні одинокої української композиторки, п. Туркевич-Лісовської, я мав нагоду уже висловитися в часі їх першого виконання у Львові. Мені чомусь здається, що її стиль після „кристалізації" буде радше неороматичний, ніж модерний.

Виконання усієї програми стояло на належній висоті. П. Сокіл диспонує такими значними голосово-технічними засобами і такою значною співочою культурою, що може позволити собі на виконання пісень всякого стилю (за винятком хіба пар екселянс героїчно-мужеського типу, який вона слушно оминає) і вповні вдоволити авторів пісень. Особливо вдячні повинні бути співачці композитори 3-ої групи, яких пісні ставлять до виконавця величезні вимоги, що не рахуються з трудношами вокальної інтонації та експонують виконавця технічно. А всетаки мені здається, що найкраще у цієї артистки виходять тонко-ліричні та характеристичні народні жанри, яких у цій програмі було може за мало.

Нелегкий фортепіяновий парт тримав уміло і рутиновано в руках п. А. Рудницький.

Ст. Людкевич.

*) Ось деякі прогалини в програмі: недостача пісень Вербицького та Радзиєвського зпоза Збруча та із галицьких піонерів Лопатинського і молодших Б. Кудрика, З. Лиська і М. Колесси. (Це останнє можнаб ще виправдати мінімальним вибором, тобто числом творів цих авторів). Дальше образ пісенної творчости Лисенка був трохи неповний, однобічний, бо в ньому не було із зрозумілих причин його прекрасних „мужеських" жанрів у роді „Гетьмани", „Моліться братів", „За думою дума", — ані народніх, таких напр., як „Якби мені намо" й ін.

Посвячення церкви в Миклашові під Львовом.

Від Ред.: Після короткого допису про це свято (див. „Діло", ч. 256) дістали ми ще отсе звідомлення, яке містимо з уваги на опис-оцінку мальовил церкви, виконаних відомими мистцями: П. Ковжуном та М. Осінчуком.

Дня 21. вересня ц. р. відбулося в Миклашові величаве посвячення церкви Різдва Пресв. Богородиці. В сяйві соняшних промінів осіннього ранку виїхала аж до Підберезець під Львів бандерія з 62 кіннотчиків у козацьких строях назустріч Преосв. Іванові. З бандерією їхала також на конях місцева орхестра в лугових одностроях. На границі села при тріюмфальній брамі, гарно прибраній зеленю, папськими й національними прапорами, тисячі вірних з Миклашова і багатьох сусідніх сіл очікували владику. Численне духовенство, 7 процесій, школярі з учителями, місцевий хор стояли у взірцевім порядку в шпалірах, які творила ціла сотня миклашівських луговиків в одностроях. Коли врешті авто владики стануло перед брамою, орхестра на конях відіграла католицький гимн „О спомагай нас". Пішли привіти: о. декана П. Пилипця від духовенства, солтиса С. Сарамаки від громади, П. Моравського від усіх місцевих установ, Павлини Чорної від брацтва і кружка „Союзу Українок", вкінці від шкільної дітвори школярки Сяні Іванцівної, яка передала Преосвященому китицю білих квітів. По кожнім привіті орхестра грала „Многая літа". По привітах рушив похід селом до церкви при звуках католицького гимну в гарнім виконанню місцевого хору й орхестри на переміну. При дверях церкви місцевий парох о. Іванець передав ключі церкви і просив Преосвященого її посвятити.

В посвяченні взяло участь 22 священиків. Як гості прибули на свято визначні наші душпастирі яричівського деканату: о. крилошанин і декан Гр. Гірняк з Винник, о. декан В. Семків, бувший парох Миклашова, зі Щирця, о. заст. декана Й. Осташевський з Підберезець і ін. Зі світської інтелігенції були на святі пп. М. Творидло, Ярослава Музикова, голова А.Н.У.М., д-р Володимир Січинський, проф. мистецтва в Празі, мистці малярі д-р І. Іванець і Павло Ковжун, який разом з проф. М. Осінчуком зробив прегарну поліхромію церкви, письменник М. Голубець, будівничий П. Розмус з жінкою і багато інших

Поліхромія церкви в Миклашеві мабуть найкраща зі всіх, які виконали дотепер згадані мистці. Пособляла тому будова церкви з розмірно широкою банею, великими площами та добре розміщеними вікнами. Величаве враження робить своїм розмальовиням копула. Христос-Богоучитель з чотирма евангелистами вкомпоновані прегарно у могутній хрест, символ віри. Добре витримані притвор і пресвитерія вяжуть декоративне багатство середини церкви в органічну цілість. У поліхромії получено старі візантійські мотиви із змодернізованим українським орнаментом. Через це стінопис має багато живости та є побажаним осягом українського декоративного мистецтва. Тому захоплення красою новорозмальованої церкви було загальне.

І хоч давно покінчилося богослуження, сотки людей до пізного вечора оглядали церкву. Тимчасом і на приходстві в святочних промовах підношено значіння церкви і релігійного мистецтва для культури української нації. До церкви в Миклашеві можна сміло ввести чужинця — сказав один з промовців. (І.)

35-ліття читальні „Просвіти" в Чернихові.

В неділю 22. вересня ц. р. святкувала читальня „Просвіти" в Чернихові, пов. Тернопіль, 35-ліття свого істнування. Читальня, основана за ініціятивою о. Гарматія Івана, тодішнього сотрудника в Чернихові, дня 8. липня 1900 р., проявила вже від перших днів свого істнування незвичайно живу діяльність. Село — передтим запущене, з трьома шинками, темне — за перше десятиліття праці читальні стає взірцем для доокружних сіл, бо до війни має вже власний дім, збирає багату бібліотеку, передплачує 9 журналів і часописів та дуже успішно поборює неграмотність. Вправді війна змела з лиця землі не лиш чит. дім, але й ціле село, одначе громадяни Чернихова зараз по війні, хоч мешкають ще по землянках, накритих шуваром та соломою, докладають останніх зусиль до будови нового дому „Просвіти". І дійсно по трьох роках великої жертвенної праці спроваджуються в 1925 р. до нового дому і ведуть дальше культурну роботу. Тепер ця громада є одною з перших у тернопільським повіті не лиш під оглядом освітньої праці, але й під оглядом загальної внутрішньої організації громадянства.

Свято 35-ліття читальні почалося Службою Божою, котру відправив о. декан Й. Грицай, парох і голова читальні „Просвіти" в Чернихові. По богослуженні пішов процесійний похід до домівки читальні, котру посвячено; після того була панахида за померших членів т-ва.

Святочну академію відкрив голова читальні о. Грицай, витаючи представників Філії „Просвіти" в Тернополі проф. Іларіона Брикович і д-ра Мелімишина Миколу, численних відпоручників читалень, кружків „Рідної Школи" та кооператив з повіту і місцеве громадянство, що великою масою заповнило театр. салю, подвіря і дорогу перед читальнею. Зокрема повитав живучих ще двох членів-основників: Прокопова І. і Карачка В., котрим присутні на салі уладили довготревалу овацію. Читальняний хор під диригентурою п. Гриця Кметя і студ. Зенона Грицая відспівав дуже вдатно декілька пісень, м. ін. „Що то за грім", „Засяло сонце" й „Учітеся". Хор сильний, гарно зіспіваний, з добрими голосами заслужив собі на повне признання і публика кожну точку щиро оплескувала. Дальше складали привіти: від Філії „Просвіти" голова проф. І. Брикович, 23 делегатів-селян від освітніх та економічних установ з повіту, а під кінець д-р М. Мелімишин промовляв від Пов. Союзу Кружків „Р. Ш." в Тернополі. З черги відчитав Андрій Цурковський письменні привіти. Присутні на салі щиро витали кожний привіт, зокрема від Мат. Т-ва „Просвіта", від бувших голов читальні о. В. Белкота, о. П. Дзедзика та першого члена-основника о. І. Гарматія, тепер пароха у Стригацьких коло Бережан. Симпатичне враження викликав виступ мандолінової і смичкової орхестри під диригентурою п. З. Грицая, яка відіграла на власноручно зроблених інструментах вязанку стрілецьких пісень. Найважнішими в цілому святі були реферати Василя Карачка і Якова Косовського. Перший з них відчитав свої спогади зперед 35 літ. З глибоким переконанням говорив про великі досягнення села за ці роки та закликав молодь високо держати прапор „Просвіти". Зновже секретар читальні Я. Косовський, селянин-письменник, теперішній дійсний провідник осв. праці в Чернихові, реферував про розвиток читальні перед війною, про часи відбудови культ. праці по війні, про тяжкі проби будови дому і про успішну працю у власному домі. В імени виділу читальні вручив він 4 найбільше заслуженим аматорам гарно виконані пропамятні грамоти за їх ревну працю на сцені. З відзначених один виступав у 92 театр. виставах, інші в 84, 78 і 72 виставах. Живим образом „Просвіта на селі" і національним гимном закінчено це свято.

По академії місцевий „Союз Українок" уладив скромне приняття для делегатів читалень. О. Грицай подякував усім присутнім за їхні побажання для читальні й закликав сусід. читальні до дружньої праці на освітньому полі.

Гарна погода, чудово прибрана саля в образи, килими і вишивки, велика скількість учасників навіть з далеких сіл — усе те причинилось дуже до вдатности цього урочистого свята в Чернихові. М. М.

Відозви й комунікати.

40 ЛІТ ПРАЦІ РЕМІСНИЧОЇ БУРСИ У ЛЬВОВІ.

Під таким наголовком появиться книжечка, що описуватиме 40 літ праці Т-ва „Ремісничо-Промислова Бурса" у Львові. Не тільки праці. Але й історію великих зусиль, іноді успіхів, іноді невдач, як скрізь у житті. Все таки Бурса має свою історію. З її скромних мурів вийшли у світ передові діячі, що займають важні місця в нашім громадянстві.

До тієї історії треба нам багато матеріялів. На жаль, воєнні часи знищили неоден записки, пропали в заверусі книжки і документи.

Але живуть люди. Живуть по цілім краю розсіяні, а навіть за границею (Бурса висилала молодих ремісників до Відня на науку) бувші питомці і діячі Бурси. До них звертаємось і просимо їх прислати на нашу адресу спомини, матеріяли і документи, що відносяться до життя і праці нашого Товариства.

Львів, у жовтні 1935.

ЗА РЕДАКЦІЙНУ КОЛЄҐІЮ І РАДУ Т-ВА „РЕМІСНИЧА БУРСА" У ЛЬВОВІ:

О. Проф. А. Бучацький, голова. *В. Цьонь*, секретар.

Адреса: Ремісничa Бурса, Львів, вул. Хоровського 3.

НОВИНКИ

— **До Вп. Передплатників Укр. Загальної Енциклопедії.** Просимо всіх тих Вп. Громадян, котрим В-во УЗЕ вислало частину твору УЗЕ і повідомило їх осібними пригадками про залеглу передплату, щоби ту залеглу передплату нарешті вирівнали. Після того дістануть решту належного їм твору УЗЕ. **В-во УЗЕ, Коломия.**

— **Найвизначніша українська повість.** Давно вже не писала вся українська літертурна критика так прихильно про якийсь твір, як про повість У. Самчука „Волинь". Крім того „Волинь" придбала авторові першу літературну нагороду і славу найвизначнішого українського повістяра. А ІІ. том „Війна і Революція", який творить сам для себе окрему цілість, ще досконаліший від першого під оглядом форми і змісту. Вправною рукою описує Самчук, розпоряджаючи великими мистецькими засобами, бурхливі літа світової війни, визвольних змагань і революції. „В. і Р." приковує до себе увагу читача від першої до останньої сторінки. Ціна книжки 4.50 зол. Замовляти і гроші слати на адресу: Видавництво „Дзвони", Львів, Японська 7. ІІ. з зазначенням „на В. і Р.". Хто замовляє прямо в видавництві, не платить за порто.

— **З радія.** Львівська радіостація передає в середу 2. жовтня концерт українських пісень у виконанні хору „Сурма" з грамофонових плит. Програма: 1) Нижанковський „З окрушків", 2) Топольницький „Ой три шляхи", 3) Нижанковський „Гуляли, гуляли", 4) Людкевич „Чорна рілля ізорана". Початок концерту в год. 18.45. Цього дня львівська радіостація передає в год. 19.00 відчит ред. Карла Курилюка п. з. „Культурна експансія Польщі й українська творчість".

— **О. Перрідона виселили з Польщі.** Колишній ректор Малої Семинарії о. Перрідон дістав минулої суботи наказ від адміністраційної влади покинути негайно Польщу. О. Т. Перрідон походить з Голяндії.

— **Мораторія для гіпотечних довгів.** Міродатні кола запевнили Союз власників нерухомостей, що мораторію для гіпотечних довгів, які кінчиться 1. жовтня ц. р. продовжать до двох років аж до 1937 р. Декрет у цій справі появиться у найближчих днях. Мораторія обіймає гіпотечні довги на селі і в місті.

— **Дво і пів-місячний диригентський курс.** Подаву перед кількома днями коротку згадку про диригентський курс доповнюємо тепер ось ми інформаціями: Цьогорічний диригентський курс для диригентів церковних і просвітянських хорів при **Вищім Музичнім Інституті ім. М. Лисенка** у Львові улаштовує Музичне Т-во цьогож імени в **порозумінні з Матірним Товариством „Просвіта" у Львові.** План навчання обіймає: диригентуру, як головний предмет, загальні основи музики, слухові вправи (сольфеж), читання партитур, загальні відомості про інструментознавство, з гармонії та форм, з історії української музики, та пізнання української хорової літератури. До цих музичних предметів додається в цьому році ось які незвичайно важні предмети для працівників на культурному полі: режисерію для аматорських театральних гуртків, бібліотекарство і методику позашкільної освіти. Навчання відбуватиметься 2 і пів місяця щоденно від год. 9—13. Місячна оплата за науку курсу тільки 20 зол. (50 зол. за цілий курс). Кандидати мусять очевидно подбати про своє приміщення і прохарчування на час курсу. Певна кількість кандидатів може найти приміщення в Ремісничій Бурсі при вул. Пасічній. Вписи відбудуться 14 жовтня 1935 р. між 9—12 та 15—19 год. в канцелярії Вищого Музичного Інституту ім. Лисенка у Львові, вул. Шашкевича 5, ІІІ. пов. Виклади пічнуться у вівторок 15-го жовтня ц. р. Курс закінчиться іспитом і роздачею свідоцтв. Зголошення слати на адресу: Вищий Музичний Ісититут ім. Лисенка Львів, вул. Шашкевича 5, тел. 237-15.

— **Кривавий новий рік у божниці.** До божниці при вул. Жовківській ч. 107 у Львові, саме як покінчили новорічну молитву, перед якою перепрошуються найзавзятіші вороги, ввійшов 26-літній безробітний шофер Соломон Фрухт і певським ножем завдав три рани в шию Соломонові Зінгерові. Після того втік і його зловили щойно на вул. Панянській. Поліція з трудом вирвала Фрухта із рук жидів, що хотіли його злінчувати. На поліції зізнав Фрухт, що хотів убити Зінгера тому, що Зінгер поранив тяжко його брата, з яким на спілку він фабрикував цукорків.

— **Новий сенат українського вільного університету в Празі.** В понеділок 23. вересня ц. р. відбулися вибори нового сенату українського вільного університету в Празі. Ректором вибрали проф. д-ра Олександра Колессу, заступником рект. сен. С. Шелухина, деканом прав. факультету проф. А. Андрієвського, його заступником — проф. А. Білецького, деканом фільософічного факультету — проф. Д. Дорошенка, заступником декана проф. С. Слісаренка. В шкільному році 1934/35 було 260 студентів.

— **Син убив батька.** В Сольцовій пов. Березів 19-літний Антін Облий застрілив свого 49-літнього батька Франца Облого. Коли батько лежав уже в калюжі крови, син ударив його ще кілька разів сокирою. Доходження ствердили, що молодий душогуб допустився злочину за намовою своєї 47-літньої матери. Вона довідалася, що чоловік удержував любовні зносини з іншою жінкою, якій виносив з дому ріжні річи і вилазав на неї гроші. Нарешті порозумілася зі сином і звеліла йому вбити батька. Обоїх арештовано.

— **Перенесення на Мазури.** В Довжанці, пов. Тернопіль, безперервно від 26 літ був управителем вселюдної школи п. Іван Габлевич, нині 47-літній, що учительську службу сповняє вже 27 літ і за весь час не мав ніякої дисциплінарки, навпаки, нераз похвали своєї влади. Нараз в дні 2. вересня ц. р. дістає від шкільного інспектора письмо міністерства віроісповідань і освіти з 8. серпня ц. р., яким переноситься його негайно на управителя вселюдної школи до Холевяної Гури, повіт Ніско. Нову посаду мусів п. Габлевич обняти безпроволочно і тому вже 4. вересня ц. р. виїхав з Довжанки, полишаючи на місци жінку і троє дітей, 14-літнього хлопця учня II. гімн. в Тернополі і двоє 6-літніх близнят. На його місце в Довжанці призначено учителя Грабовецького з Кізлова, що має всего три роки учительської служби. Таке несподіване перенесення чоловіка старшого і семейного без ніякої причини викликало самозрозуміле занепокоєння серед останків українського вчительства в Тернопільщині, бо кожний з них боїться, щоби і його не стрінула на старі літа подібна доля як п. Габлевича.

— **Ревізія.** Самбірська поліція перевела 6. ц. м. ревізію в мешканні п. Степана Сілецького, ем. управителя школи. Трьох тайних агентів поліції шукали по всіх усюдах пів дня не знати чим. Випитували батька і синів, а вкінці, не найшовши нічого, відійшли. Притоку до ревізії дав мабуть чийсь донос.

— **Новий офорт Шевченка.** Совітська „Правда" повідомляє, що в Самарі при очищуванні льохів краєзнавчого музею найшли офорт Шевченка „Кіргізик перед ватрою". Найшли там теж 28 гравюр славного італійського мистця XVIII. ст. Піранезі.

— **Відкритий фреск у Софійському соборі.** При реставрації та направі Софійського собору відкрили новий фреск „Адам", що походить мабуть іще з XI. віку і тому має виняткову цінність. Цього року відреставрували у соборі 1000 кв. метрів старих стінних малюнків.

— **Стріли поліцистів.** У Кросні два поліцисти стрінули в ночі Михайла Равса й арештували його за якусь дрібну крадіж. Коли вели його до арешту, Равс копнув одного поліциста в черево, так що він зімлів, а другого ранив каменем у голову. Тоді поліцист добув револьвера і дав кілька стрілів, з яких один положив Равса трупом. Раненого поліциста відведено до шпиталю. — Поліцист Карабач у Волі Висоцькій пов. Жовква арештував 23-літнього Василя Гатя з Домброви за рабунок у Туринці. Коли арештований почав ставити опір, Карабач ужив зброї, ранячи його легко в лівий бік. Раненого відставлено до шпиталю в Жовкві.

— **Львівська хроніка.** На розі вул. Пелчинської і Кадетської посвячено минулої неділі вуглиний камінь під будову адміністраційного будинку міських електричних заведень. — В ґуртівні яєць Давида Ґернера при вул. Веселій згоріло 30 скринь з яйцями вартости 3 тисячі зол.

— **Краєва хроніка.** У Відні помер рабін з Копичинець Гешель у 73 р. життя. — В Солонці під Львовом згоріла загорода Стефана Акермана з цьогорічним збором. — В Тершакові пов. Рудки окрадено крамницю Івана Сеха на 150 зол. Арештовано трьох місцевих парубків. — В Горішній Турці побудовано шкільний будинок, в якім від 6. ц. м. буде приміщена 7-клясова вселюдна школа. — На луці біля Ясенева Горішнього пов. Коломия знайшли тіло 33-літнього Федора Ігнатюка, якого хтось убив ударом сокири. — В Перемишлі на Засяні залізничний робітник Тома Пекнік стрілив до муляря Меч. Войдила, що любився з його жінкою і думаючи, що його вбив, відобрав собі життя. Тимчасом Войдило впав тільки зі страху, а куля застрягла в портфелі, отже вийшов з пригоди живий.

— **Вже платимо за кожну телефонічну розмову.** Від 1. жовтня обовязує при телефонах численникова тарифа. Кожну розмову апарат зареєструє. Скількість розмов на основі 15 і 22-золотової тарифи обмежена, тому приватні абоненти й фірми мусітимуть достосуватися до того.

— **Вязні втікають.** В часі транспорту 48 вязнів з Гродна до вязниці в Рівному за стацією Кониин вискочили з вагону підчас руху два вязні: Вацлав Баркель і Авт. Хробочик. За втікачами кинулася погоня, але покищо без успіху. Із вязниці в Коронові біля Бидгощі втікло в ночі 7 вязнів. Вибили в ночі діру в стіні до сусіднього костельного городу і добулися на волю. Всі сиділи за крадежі і грабункові напади. Перед кількома місяцями з тої самої вязниці втікло 12 вязнів.

— **Арештування в звязку з будовою шкільного будинку.** В Монастирці пов. Ліско гр. Красіцький подарував громаді ґрунт під будову народньої школи. 26. вересня почали робити фундаменти. На місці зібралося до 40 жінок, щоб перешкодити будові, тому що хотіли мати школу в середині села. Комендант постерунку мусів приказати припинити роботу. У звязку з цим арештували пять жінок.

— **Румуни заборонили автохтонні назви на Буковині.** Президія поліції в Чернівцях оголосила розпорядок румунської влади, що забороняє називати міста, села, ріки і т. п. в мовах українській, німецькій та польській. Вільно вживати назв тільки урядових румунських. Наслідком того українські часописи виходять не в Чернівцях, тільки в місті Чернауць.

— **Спортове братерство.** „Оссерваторе Романо" робить цікаву ревеляцію. У Ратиборі (Німеччина) німецька публика підчас змагань копаного мяча накинулась на члена польської дружини Бавмгартена і так його побила, що той умер. Польська дружина виїзджаючи на змагання „Німеччина — Польща" зовсім забула про протижидівські настрої в Німеччині і зовсім непотрібно взяла у свій склад неполяка. Можна уявити собі, як виглядали би на німецькій території шахові змагання, коли на 4 членів польської дружини у Варшаві 3-ох було — жидів.

З кіна.

„ТОН": „ДОРОГА БЕЗ ПОВОРОТУ".

На першу свою програму вибрало нововідчинене кіно „Тон" у Пасажі Міколяша, крім актуальної кінохроніки ПАТ-а та прегарної кольорової ґротески „Готель новоженців", велику фільмову драму „Дорога без повороту". Це історія припадкового щирого кохання дівчини з юнаком, що є 100 відс. джентельмен, добра і щира людина, але іде тепер у товаристві аґента під шибеницю, від якої оце після засуду втік. Фабула цікава, повна драматичних і зворушливих моментів, життєва і серед повені ріжних ревій, „російських фільм" і т. д. непересічна. Типи, серед яких перші ролі мають Кей Френсис і Вілям Повл, добрі — і гра їх залишає глибоке вражіння. (а)

КІНО „ПАЛЯС": „ДВІ ЙОАСІ".

Польська фільма з першою зіркою польського екрану Я. Смосарською, що має кілька дуже великих прикмет, потрібних першорядній фільмовій артистці: гарну появу, фотоґенічне лице, дуже добру дикцію, приємний голос і природні, свобідні рухи. Історія про те, як бідна гарна дівчина здобуває серце непоправного Дон-Жуана, популярного варшавського адвоката. Смосарська грає наперемінy дві ролі — переодягаючись за затуркану, негарну машиністку і виступаючи як природна красуня. Хоч така роля машиністки відома нам з неодної песи в роді „Церковної миші" Фодора, тут вона має своєрідну закраску і перипетії цілої комедії перетикані добрими веселими сценами і дотепами. Партнера Смосарської грає Бродневич — 100-відсотковий амант, а Зніч дає превеселий тип старого парубка-чудака і бюрократа.

Дивогляди.

МУРИНСЬКІ МОВИ В ЛЕНІНГРАДІ.

У ленінградськім інституті мовознавства ввели цього року як предмет викладів муринські мови, головно: банту, оза, суто, чуана і зулю. Разом учать там 85 мов.

ПЕРЕГОНИ НА ПОВІЛЬНІСТЬ.

У веселій париській дільниці Монтмартр, як щороку, влаштували перегони: хто поволіше переїде означену віддаль. У змаганнях узяли участь усякі старі машини: камйонетки, мотоциклі, старі авта й таксі. Траса йшла на високу гору, де стоїть церква Сакре-Кер. Як нагороду призначили велику мистецьку ляльку. Найбільше успіху мало і виграло перегони старе авто, що переїхало 670 метрів майже за годину (57 мінут).

34 ЛІТ ДОКОРИ СОВІСТИ.

До поліційного комісаріяту в Ню Йорку прийшло почтою 4 шилінги з листом, де якийсь невідомий мешканець Оттави пояснює, що в 1901 році він їхав у Ню Йорку трамваєм і не заплатив належної оплати. З того часу мав він докори совісти і тепер звертає ці гроші з процентами.

ГРОШІ НА ВУЛИЦІ.

Один париський професор зробив таку психольогічну студію: наклеїв на тротуарі головної вулиці 20-франковий банкнот і сів поруч у каварні з одним своїм студентом, придивляючись, як будуть поводитись прохожі. На 100 осіб 41 доглянуло гріш, з цього 15 доглянувши, пройшло мимо і 26 пробувало гріш відорвати

Дописи.

ЯВОРІВ.

Однорічна торговельна школа „Рідної Школи" в Яворові. Яворів на полі рідного шкільництва посунувся знову один крок уперед. Від 25 літ істнує тут відома серед ширшого громадянства коедукаційна гімназія „Рідної Школи", істнує при монастирі Василіянок вселюдна школа й жіноча гімназія на місці звиненої (внаслідок розпорядку про реформу шкільництва) учит. семинарії, а від початку шкільного року однорічна торговельна школа „Рідної Школи". Покищо має вона 12 учнів (-ниць). Управу школи веде д-р І. Велигорський, директор гімназії, фахових предметів учать кваліфіковані учителі: п. Шипайлівна і С. Каламунецький. З огляду на дешевість удержання в Яворові та з огляду на велику вартість такої фахової школи фреквенція повинна бути значно більша, і то не лише з повіту, але й із краю. Того сподіється управа школи, бо дістає з ріжних міст запити від зацікавлених осіб про висоту шкільної оплати і т. п. На днях відвідав школу д-р Загаєвський, начальник виділу фахового шкільництва в К. Л. О. і з признанням висловився про організаційну сторінку та про програму навчання школи. Повітовий Кружок „Рідної Школи" підбадьорений цими першими успіхами, задумує ще цього року відкрити однорічний торговельний курс для тих, що скінчили вселюдну школу. На курс зголосилося вже коло двацять учнів.

Кооперативні анкети в Яворові. Повітова Торговельна Спілка в Яворові уладила у вересні ц. р. такі анкети: 1) 16. вересня — справників, 2) 23. вересня — книговодів, 3) 23. вересня (пополудні) — голов надзірних рад і контрольних комітетів. На всіх тих анкетах обговорювано поодинокі ділянки діяльности споживчих кооператив і передовсім справи, що їх вважає РСУК рішальними у шляхотних змаганнях кооператив у 1935 р. Крім цього обговорено всякі законні приписи дотично кооператив, далі справу збуту господарських продуктів і визначено день 20. жовтня ц. р. до переведення кооперативних свят у яворівськім районі, а день 27. жовтня — — в районі краковецькім.

Одноденний курс кооперативних крамарів у Яворові. Дня 21. вересня ц. р. уладила Повітова Торговельна Спілка в Яворові одноденний курс кооперативних крамарів. Курс випав дуже цікаво з великою користю для обох сторін. Всіх крамарів і крамарок було 21, не прибуло (з причини празників) 14. Зміст курсу, на якому реферували члени Управи Повіт. Торгов. Спілки, найкраще пізнати з отсих кінцевих постанов: 1) скріпити працю, щоби в шляхотних змаганнях кооператив у 1935 р. осягнути якнайкращий успіх; 2) звернути увагу на самоосвіту крамарів (читати кооперативну пресу, перейти заочний курс РСУК). 3) освідомити собі, що від фаховости й меткости крамаря залежить успішний розвій кооперативи; 4) перестерігати виконання законних приписів; 5) прямувати до того, щоб кооперативний крамар заняв гідне місце в суспільности, свідомий своїх великих завдань і великої громадянської відповідальности. По цій офіціяльній частині курсу відбувся спільний чай. Тепер команду перебрав п. Вишенський, начальник детайлю Повіт. Торгов. Спілки, що разом зі своїми крамарками приготовив перекуску, — не треба й додавати, що безалькогольну. Коло 40 осіб, переважно молоді, засіло до заквітчаних столів і поплила щира гутірка. Балакали про всякі буденні кооперативні справи, про те, щоб крамарі і крамарки належали обовязково до істнуючих у селі товариств і передовсім до рух.-спортових. Піднесено також з круга крамарів гадку заснувати станове крамарське товариство. Приємно, мило і з пожитком для кооперативної праці минали хвилини; аж темірявий сумерк пригадав, що час до дому. Н.

СТАНИСЛАВІВ.

Концерт хору ревелерсів „Льоня". В суботу 5. жовтня ц. р. в салі кіна „Варшава" відбудеться перший концерт хору українських ревелерсів „Льоня". В склад хору входить трьох Крушельницьких та Чорнобіль. Кожний із них має дуже гарний голос, про що широкі кру

ти громадянства мали змогу переконатись нераз чи то з виступів муж. хору „Думка“, чи то з принагідних виступів тих ревелерсів. Концерт цей буде першим самостійним виступом ревелерсів „Льоня“ і тому стягне напевно до гарної й вигідної салі кіна „Варшава“ все наше громадянство. В репертуарі хору є пісні, яких інші хори ще не співали, бо складані спеціяльно для хору „Льоня“.

Загальні Збори Кружка „Р. Ш.“ ім. Альбіни Яконовичевої. Перед кількома днями відбулись у власній домівці Заг. Збори Кружка „Р. Ш.“ ім. А. Яконович. Кружок цей завідує й адмініструє нерухомостями (записами) „Рідної Школи“ в Станиславові. По відкритті Зборів пошановано память фундатора „Р. Ш.“ бл. п. Ів. Бородайкевича, господаря з Бортник, який записав на „Р. Ш.“ 9 моргів поля, 3 великі сади й 6.430 зол. готівкою. Після цього Збори перейшли до дискусії над працею Кружка в мин. році. Отож Кружок опікувався фундаторкою А. Яконович та завідував фундаціями „Р. Ш.“ при вул. Голуховського ч. 54 і 54а та при вул. Кмеця 11. При вул. Кмеця вів теж Кружок бурсу для найбідніших учнів наших шкіл. Старанням Кружка доведено до поширення будинку „Р. Ш.“ при вул. 3. Мая коштом 8.791.85 зол. Фонди на поширення зібрав Кружок у поп. роках (різні збірки й записи). Крім того із своїх фондів дав Кружок школам „Р. Ш.“ 265 зол. Старанням Кружка переведений був підготовний кондук. курс до 1. кл. нового типу. Участь у курсі взяло 17 хлопців (іспит здало 12 хл.) і 24 дівчат (здало 16 дівч.). З того короткого перегляду праці бачимо, що Кружок працював пожиточно й корисно і тут слід йому побажати якнайкращих успіхів на будуче. До нового Проводу Кружка ввійшли: голова — проф. Данин (4-ий раз); члени: посол д-р Ів. Волянський, дир. Р. Шевчук, д-р Хомин, д-р Яр. Грушкевич, д-р Никифорик, проф. Дм. Макогон; заступники: д-р Литвинович, дир. Ів. Титор, проф. Лепкий. Провірна Комісія: дир. Трач, д-р Ю. Олесницький та інж. Семенчук; заступники: дир. Пеліх і п. Цвіренко.

Фірми, які слід підтримати. Подаємо список тих українських купців, які добровільно оподаткувалися на „Р. Ш.“, причиняючися в той спосіб до скріплення бідних кас „Р. Ш.“: Бородайкевич — Голуховського 50; Стебновський — Сапіжинська 7; „Фарболь“ — Сапіжинська 5; Вачко — Ринок; Петраш — Шевченка; Жаровський „Універзум“ і „Маратон“ — Голуховського; Нарожняк — Голуховського; Підлуський — Сапіжинська („Майолі“); Климоущак — Зосина Воля; Геруцинська — Голуховського; Приймак Ів. — Третього Мая. В цих крамницях треба домагатися бльочків на „Р. Ш.“.

Виступ „Веселого Амора“. В салі українського „Сокола“ грає від кількох днів ревієвий театр „Веселий Амор“. У складі театру є кілька добрих сил, як Реф-Рен, Фабіян, Борунський, Новомейський та Оленська. Має театр у своїм репертуарі річі добрі і слабші. Замітним скетчом є „Розбройна конференція“ або „Клюб скривджених мужів“ та деякі інсценізовані впровадження жартів. Дуже гарно теж гуляє Фабіян. Строї і декорації відповідні.

Б. Д.

СПОРТ.

ЛУГ (ЛЬВІВ) — БУРСА ІМ. ДЕКЕРТА 2:1 (2:1).

Луг (Львів) як і дружина „Каменярів“ (І. і ІІ. клясі) приступили до турніру несоюзних дружин у Львові на чашу, фундовану львівською „Погонею“. Перше змагання в цьому турнірі розіграв Луг із сильною дружиною Бурси ім. Декерта дня 29. 9. з вислідом 2:1 (2:1) у свою користь. Бурса стрілила ворота з карного. Для Лугу ворота стріляли: Е. Жовнір і Ю. Жовнір. Суддював п. Гоман.

З МИТТЄВОГО ТУРНІРУ У ЛЬВОВІ.

Дальші розгривки в сімковому миттєвому турнірі відбудуться 2. і 3. ц. м. на Цитаделі. В середу 2. ц. м. грає Україна І. зі Світезю ІІІ. (год. 14.40); Україна ІІ. з Львовянкою І. (год. 16); переможець метчу Україна ІІ. — Львовянка І. зі Світезю І. (год. 15.40); переможець метчу Україна І. — Світезь з Другим Соколом І. (год. 16.20).

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.

Вівторок, 1. X. год. 8. веч. Аб. 1. „Музика на вулиці“.

Середа, 2. X. год. 8. веч. „Визволення“.

Театр Рімнородностей.

Нечинний.

Кіна.

АДРІЯ: „Син Конг-Конга“ „Лови на тигра“.
АПОЛЬО: „Турандот“.
АТЛЯНТИК: „Орлов“ муз. комедія з Ів. Петровичем і Ліліяною Гейд.
ВАНДА: „Федора“, „Ремо-Сатан“.
ГРАЖИНА: „Розмріяні уста (Е. Бергнер).
КАСІНО: „Секвоя“.
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Еспанський каприс“ з Марленою Дітріх.
МАРУСЕНЬКА: „Еспанський каприс“ з Марленою Дітріх.
МІРАЖ: „Мікі Мавс у гостях Фліпа та Фляпа“, „Зводниця“.
МУЗА: „Я збігзець“.
Пакс: „Ніч чудес у Люрді“.
ПАЛЯС: „Дні юності“.
ПАН: „Дорога без вороття“.
РАЙ: „Жид Зюс“.
СВІТ: „Весела Зузанна“ (Ліліяна Гарвей).
СОНЦЕ: „Біла одаліска“, „В тіні хмародерів“.
СТІЛЛЕВЕ: „Авдієнція в Ішлю“ і ревія.
ТОН: „Дорога без вороття“ з К. Франсис і В. Повлем.
УТІХА: „Пострах Мексику“ й ревія.
ХИМЕРА: „Малий полковник“ (Шерлі Темпль).

Закордонне радіо.

Вівторок, 1. жовтня 1935.

Відень (506,8) 15.20 Хор дітей, 17.5 Класична форт. музика, 22.10 Сх. квінтет. **Кошиці** (259,1) 17.40 Для Закарпаття. **Прага** (470,2) 16.10, 19.30 Концерт. **Париж** (1648) 20.45 Давні й нові пісеньки, 22.50 Танк. музика. **Білгород** (437,3) 12.00, 16.30 Нар. пісні. **Берлін** (356,7) 16.00 Молодечі твори Бетовена, 16.30 Пісні женців (хор дівчат), 21.00 Концерт. **Кенігсвустергавзен** (1571) 16.00 Концерт, 22.30 Музика. **Лейпціг** (382,2) 17.00 Концерт, 19.00 Вес. нар. музика, 21.00 Симф. Концерт. **Мінхен** (405,4) 12.00 Вок.-муз. концерт, 16.10 Солісти, 19.05 Баварські мельодії та пісні. **Будапешт** (549,5) 12.05, 22.35 Циг. музика, 17.30 Легка музика, 19.30 „Весілля в карнавалі“ оп. Польдінія. **Мілано** (221,2) 11.30 Популярна музика, 20.40 Вечір оп. мельодій. **Рим** (420,8) 17.15 Концерт, 19.15 Легка муз., 22.00 Камер. концерт.

Середа, 2. жовтня 1935.

Відень (506,8) 12.00, 13.10, 20.05 Концерт, 14.00 Спів, 17.00 Музика, спів. **Братислава** (298,8) 19.25 Оп. мельодії (муз., спів). **Мор. Острава** (269,5) 15.00 Муз.-вок. концерт, 18.00 Словацькі нар. пісні. **Прага** (470,2) 12.35 Сальон. музика, спів, 20.45 Хор (у прогр. болгарські нар. пісні). **Париж** (1648) 12.15 Симф. музика, 20.00 Вок. дуети. **Білгород** (437,3) 13.15 Нар. пісні в супр. орх., 16.20 Концерт. **Берлін** (356,7) 18.00 Співаємо та граємо, 19.20 Пфіцнерові пісні (Шірмер, альт), 20.45 Вок.-муз. концерт. **Кенігсвустергавзен** (1570) 14.00 Муз. всячина, 19.00 Форт. ресітал. **Мінхен** (405,4) 16.10 Варіяції „Рококо“ Чайковського, 17.00 Вес. пополудне. **Будапешт** (549,5) 12.05 Скрипка, 17.00 Циг. орх., 18.30 Спів, 20.45 Концерт. **Мілано** (221,2) 11.30 Тріо, 20.40 Вечір опер. **Рим** (420,8) 13.05 Легка музика, 22.10 Танкова музика.

Львівське радіо.

Вівторок. 1. жовтня 1935.

6.30 Ранішня авд., 7.55 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Для мол. дітей: Мандрівка горобчика, 12.30 Концерт, 13.25 Для жінок, 13.30 З ринку праці, 13.35 Легка музика в гр. пл., 15.15 Біржа, 15.25 Експорт, 15.30 Легка музика в гр. пл., 16.00 Скринька ПКО, 16.15 Концерт, 16.45 Вся Польща співає, 17.00 Світла великого міста, 17.15 Концерт камер. орх., 17.50 Говорена енциклопедія, 18.00 Форт. ресітал, 18.30 Техн. скринька, 18.40 Сільва рерум, 18,35 Пісні в супр. форт., 19.00 Мрії дітей про нову школу, 19.20 Реклям. концерт, 19.35, 19.40 Спорт. вістки, 19.48 Комунікат із дет. змагань в Устіяновій, 20.00 Бюро студій розмовляє зі слухачами, 20.10 Сальон. музика, 21.00 Веч. денник, 21.10 Із суч. Польщі, 21.15 Концерт давньої музики (С. Бах). 22.30 Дещо про т. зв. англійські дивогляди (фейл.), 22.45 Літер. хвилина Вірші Тад. Голендра ілюстр. музикою, 23.05 Танк муз. з гр. пл.

Середа, 2. жовтня 1935.

6.30 Ранішня авдиція, 7.55 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Модні роботи на дротах, 12.30 Концерт камер. оркестри, 13.25 Хвилина для жінок, 13.30 Найгарніша гр. пл., 15.15 Біржа, 15.25 Експорт, 15.30 Дамів хор і Ст. Вітас із гр. пл., 16.00 Для ст. дітей: Муз. загадки, 16.20 Цезар Франк: Скрипкова соната а-дур у супр. форт., 16.45 Гутірка музика зі слухачем, 17.00 Дискутуймо, 17.20 Концерт, 17.50 Світ сміється — огляд закорд. гумору, 18.00 Еспанські пісні в вик. Софії Мясальської в супр. форт., 18.15 Стилізований танок із гр. пл., 18.30 Вишивниця на вільн. повітрі, 18.45 Концерт хору „Сурма“ гр. пл.: 1) Нижанковський „З окрушків“, 2) Топольницький: „Ой три шляхи“, 3) Нижанковський: „Гуляли, гуляли“, 4) Людкевич: „Чорна ріллє ізорана“, 19.00 Культурна експанзія Польщі й українська творчість, відч. ред. Карла Курилюка, 19.20 Реклям. концерт, 19.35, 19.40 Спорт. вістки, 19.50 Актуальний репортаж, 20.00 Легка музика в вик. орх., 20.45 Веч. денник, 20.55 Із суч. Польщі, 21.00 Творчість Шопена (відчит, оркестра), 21.35 Поет. чвертьгодина: Вірші Ром. Колонецького, 21.50 [illegible] 22.00 Танк. музика в вик. орх., 23.05 Танк. музика з гр. пл.

ОПОВІСТКИ.

Українська Жіноча Кооператива „Труд“ Львів, Ринок ч. 39, приймає вписи на такі курси: 1) **Однорічний курс кравецтва й домашнього господарства** дає змогу за десять місяців навчитися добре шиття, крою, куховарства й домашнього господарства та поширити освіту з ділянки українознавства та кооперації. 2) **Тримісячний курс крою і шиття жіночих одягів** — учить п. Еля Олесницька. 3) **Тримісячний курс артистичний ручних робіт** — учить п. Марія Морачевська. 4) **Тримісячний курс модиярства** — учить п. Марія Дрогомирецька. 5) **Двомісячний курс крою і шиття білля** — учить п. О. Воєвик. 6) **Двомісячний курс ручного трикотарства.** 7) **Тримісячний курс куховарства й домашнього господарства.** 430 1-2

За редакцію відповідає Олександер Кост

Видає Видавнича Спілка „Діло“

З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10